

עירובין פז

משה שווערד

1. ספר יד בנימין

דף פ"ז בגמ' חוקק בה ד' על ד', הנה לפיר"ח
ור"ת לעיל פ"ז ע"ב (בחוד"ה
אלף) דק"ל כרז יהודה דבעי מחילה נוגע במים
מה שמועיל כאן שחוקק ד' על ד', וכן לקמן
במשנה גוזזטרא שהיא למעלה מן המים מה
מועיל שעושה לה מחילה כיון שאין נוגע במים,
כבר הבאנו מזה לעיל בחוס' הנ"ל בשם הריטב"א
ז"ל ועיי"ה ט.

2. תוספות מסכת עירובין דף פז עמוד ב

גזוזטרא שיש בה ארבעה על ארבעה כו' - משמע דכי אין בה ארבעה אינו ממלא אבל גזוזטרא עצמה היא רה"י וכן גזוזטרא דמתני' דקתני אין ממלאין הימנה אא"כ עשה לה מחיצה עשרה אבל גזוזטרא גופה היא רה"י ומטלטל בכולה ותימה כיון דאין לה מחיצות אמאי היא רה"י והא טרסקל לא הוי רה"י אפילו לר' יוסי בר יהודה אלא משום דהדרא מחיצתא כדאמרינן בפרק בכל מערבין (לעיל דף לג:) וי"ל דבקיעת דגים לא הויא בקיעה ואמרינן גוד אחית אבל בטרסקל איכא בקיעת גדיים א"נ סתמא פתוח לרה"י והויא כחור היחיד ור"י האריך בזה בריש כל גגות גבי מחיצות שאינן ניכרות וא"ת כי אין בה ד' אמות על ד' אמות לישתרי למלאות לפ"ה שפירש בסוף כל גגות (לקמן דף צד:): דאמר פי תקרה בכל ארבע הרוחות וי"ל דהכא איירי דעבידא כי ארזילא באלכסון כעין גגין שלנו דלא אמרינן פי תקרה יורד כדאמרינן בעושיין פסין (לעיל דף כה:): אי נמי כגון שהגזוזטרא אינה שוה ומליאה פגימות כל סביבותיה דאין פי תקרה אי נמי כשאין טפח בעובי הגזוזטרא דמשמע מפירוש הקונטרס דסוף פרק קמא דסוכה (דף יח:): בשמעתא דאכסדרה שיש לה פצימין דלא אמר פי תקרה יורד וסותם אלא אם כן יש בעובי התקרה טפח.

3. ספר יד בנימין

במשנה אמת המים שהיא עוברת בחצר אין
ממלאין הימנה אא"כ עשו לה מחילה
י"ט בכניסה ויציאה. פי' אמת המים שהיא

כרמלית כגון שהיתה עמוקה י' ורחבה ד' והיתה
עוברת בחצר נכנסה מלד א' של חצר ויוצאת
לד השני, הו"ל גם האמת המים שבחוף החצר
ככרמלית, אף שהיא ממלאת בחוף רה"י מ"מ
כיון שהיא נמשכת ומחוברת להמים שבחוף הו"ל
הכל ככרמלית ואסור למלאה ממנה לחצר דהו"ל
מכרמלית לרה"י, אא"כ עשו לה מחילה בחוף
אוגני' שהיא מיכר שהמחילה נעשית בשביל המים
וכדפירש"י ז"ל, ולא דמי לכריכה של מים הנמלאה
בחוף החצר אף בגובה י"ט ורחב ד' דמותר
למלאה ממנה לחצר, דשאי החס דהו"ל הכריכה
סחלק מהחצר ומהי מחיצות החצר למהי הכריכה
עלמה נמי כרה"י, משא"כ הכא שהאמת המים
נמשכת ומחוברת להמים שבחוף הו"ל הכל
ככרמלית וכמו שביאר במשנ"ב ריש סי' שני',
ואריך לעשות המחילה גם בכניסתה כלומר ככרמלית
החצר מקום שהמים נכנסין וגם ביציאתה כד
השני במקום שהמים יוצאין ועושה המחילה על
פני רוחב החצר משוקעת בחוף אוגני' וכדפירש"י,
והמים נכנסין מחוף הנקבים שחמת הכתלים.

4. חזון איש [קח:ח]

(ס) והא דבי תרי דלמ בוי אמרינן פיה או גוד אחיה בוי עייג רביי כונחם להא דאמרינן שבת ק"א אי בנייהאחא דמינן ונעמוד גבוה וי ורחב די ואין בעיקרו די דמנדים חכמים לריבויי דעייג רביי דאמרינן גוד אחיה משום שאין בגדים בוקעין אלמלא גוד אחיה מכוון למכוון עייג רביי אבל לא תחתיו אף במקום שאין בגדים בוקעין כמשיב תרי שבת ל"ט אי ד"ה שתי, ושם די ד"ה זרק, וכן מוכח עירובין פ"ו די וכמשיב תרי שם ד"ה בזמנא, וכל חידוש הוא רק דל"ה פיה אבל גוד אחיה למעבד עייג רביי אי"ל שום פנאי, ואי בוי אמרינן דמהני גוד אחיה למעבד רביי למטה במקום שאין בגדים בוקעין למה ני בזמנא מחילה, וכ"מ עירובין ל"ג אי בתרי שם ד"ה דהדר, [ומיבו בתרי שבת ק"א אי ד"ה חרק כתבו לחלק בין זריקה לעגיל יעו"ש] ואי אמר ריבויי גוד אחיה מדי רוחות למכוון תחתיו רביי לא יתכן לודדי ענין פיה כלל ואין סברא דריבויי לית לי פיה [ומיבו ריבויי בשו"ד דברי מחילה] היכי שהגדים בוקעין, כמשיב תרי עירובין ל"ג אי, ומיבו אף דבריהם אלא לחד גירסא וכמשיב תרי שם די, ד"ה כמאן, אבל נפרשי שם אי"ל מחילות אלא רחב די בלא חוקקין להבליטן ופעמא דקל למומר גוד אחיה למעבד למעלה רביי מנמעבד למטה שפיקר רביי הוא גדרו והבדלתו מסביבותיו וכל נמשלה מיי חולק רשות, אבל למטה הרשות מעורב עם כל סביבותיו, הלכא שחין הבדלת הרשות אלא אם הוא קבוע אבל דבר ערלי אינו קבוע רשות והלכך דף כטיט והגדים בוקעין תחתיו מחשב ערלי וזריך לדין גוד אחיה.

5. ספר גאון יעקב

ורחבה ששה ספמים וזי עשהוין • ודאי מדאורייתא כל כי האי לאו מעילתא היא דאיכא קדא מעילתא אריכתא ליהוי רה"י וכן רה"י

תקרה במקרה די אמות על די אמות לכוף י"ד ספמים לכלן וכלאן ודי לריוס ולישו רה"י אפי"ה היכא דליכא פי תקרה י"ת ציע מקיל צימה של סגריא נהיכרא בעלתא ובזמנא דיהיב של סגריא היכא דחלבה חוטי גזמטרא סמוכה לכותל לא נעיי תקרה כלל אלא אי איכא גזמטרא כדי לכוף י"ד גבוהה למעלה לתקרה די או די עיי לגוד סגריא והיכא דעיתורא כי אקיתא ותלונה חוטי גזמטרא איבעיא לן כי אמר ר"ת ציע כוף פלוגה למעלה ומעלה דרך התקן • אבל חלונה למטה כי כיפת ליה הא ליה ליה חלון למינלי דעמילה קא תפסקא או דלמא כאלו כיפת ליי אמרינן אבל כוף עוש מיי קא כיפת ליה • וכן מחילה זקופה גבוה י"ס ודמוקה מכותל סובא ורפנה די אמות ודי ספמים מסו כוף די מחילות אמרינן כוף די לא אמרינן או דלמא כוף די מחילות נעיי וחטיל כוף די מחילות לא אמרינן מחילה זקופה גבוה י"ד ספמים ואיכא עומדת כנגד הכותל אלא בלוד רפנה י"ס ספמים כזה • אי"ל טי ונעשו ואי ונעשו וכמוכה חוך די לכוול מיי אמרינן כוף די כנגד ודי או ספם ונעשו בלוד האחר או דלמא כוף אמרינן כוף כדוף לא אמרינן כנגדה הא ליכא מחילה לכופה ומיפשוט דלא אמרינן כוף דכוף מדאלתריין אציי בסמוכה לכותל ארכה די אמות כי היכי דלשתייר י"ד ספמים ברוכס ספם ונעשו מהאי גיטא י"ד ספמים ברוכס ספם ונעשו מהאי גיטא דכי כיפת ליה הוה י"ס גובה ותפני ארכה גוי ספמי וזי נזסוין ד"ט אורך למלל וציי וזי משהוין לפותאי דרוסן אלמעי ונהיך חרי גיטי לא ליכוף כלל אלא כוף לרוסן אלמעי דהויל י"ס גובה ונעשו ספמים ושני משהוין רוחב וסדר כיפת לרוסן אלמעי ספם ונעשו להאי גיטא ונעשו להאי גיטא אלא לאו כוף כוף לא אמרינן וכיכא סכא ליכא למימר כוף לאלמעי דעפס ונעשו דהיי חרי גיטי לא שנקי למיכטיי אלא דריק ציע הא דלמעי ערמיי גיטי לא ענקן אהדי אלא רולין כללו ספם ציניהם היי רולין כללו ספם דלמעי • מדין חסם כוף למעט וסדר כוף ללודים לא אמרינן כהא דלידי וארי ללודין אינעא אמרינן :

6. חזון איש [כלאים ו:ד]

שם סלג ארוכה עשרה ורחב ארבעה כו, הנה סגל דאמר כוף לענין כלאים וכעין דאמר עירובין פ"ז א, ואפשר דאיירי ציע חויר חתה הסלג די ספמים דלא מבעל אנב ארעא.

7. תפארת ישראל - כיכין מסכת עירובין פרק ח

(מא) ר"י אומר וכו' משום מחיצה. נ"ל דנקט בור במשנה ו' לרבות דת"ק, דאפ"י עשה המחיצה להתיר המים, אפ"ה לא מהני רק תוך אוגונו, ונקט נהר במשנה ז' לרבות דר"י דאפ"י לא נעשה הכותל להתיר, מהני:

8. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שנו

אמת המים העוברת בחצר, עמוקה עשרה ורחבה ארבעה, אין ממלאין ממנה בשבת אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוה עשרה בכניסתה וביציאתה. ויהיה טפח ממונה משוקע במים, ואם היתה המחיצה כולה יורדת בתוך המים צריך שיהיה טפח ממנה יוצא למעל מן המים, ואם התחיל לעשות המחיצה אצל השפה מכל צד ולא חיבר אותה באמצע כדי שיהיו המים נכנסים ויוצאים דרך שם, אם אין ביניהם ג' טפחים, שרי דאמרינן לבדו; יש ביניהם ג' טפחים, אסור. ...

1. ספר שערים מצויינים בהלכה צירובין ט

<p>מהו דתימא או לכוד או חבוט אמרינן. לכוד וחבוט לא אמרינן קמ"ל. מכאן קשה עמש"כ הר"ן (סוכה יח.) דלא אמרינן דופן עקומה ולכוד בהדי הדדי. וכוונתו מסתמא דשתי הלכות למשה מסיני לא אמרינן ביחד, והרי הכא אמרינן לכוד וחבוט ביחד. אבל כבר ביאר בתשו' הגרע"א (סי' יב) דהר"ן מיירי היכא דאי אפשר לדון על אחד אלא מכח אידך, כגון כשאין דפנות מגיעות לסכך ויש אידך מפסיק, ומקודם צריך לדון גוד אסיק שיגיע לסכך, ואח"כ לדון דופן עקומה, זה לא אמרינן, אבל אם כל אחת ואחת מההלכות שייך לדון לעצמו לא צריך זה לזה, בזה אמרינן אפי' כמה הל"מ. ולפי"ז מתורץ קושיתנו הג"ל, אבל</p>	<p>בעצם דברי הגרע"א, ראיתי כתוב בספר קהלת יעקב [להגר"י קניבסקי זצ"ל], שהראו לו ספר בן ארי', שנתקשה בדברי הגרע"א והר"ן. מהא דאימא בגמ' שבת (ט.) דרב אשי אוקמי באסקופת בית שקירה בשתי קורות, שאין בזו ארבעה ואין בזו ארבעה, ואין בין זו לזו שלשה ואמרינן ביה לכוד, ועי"ז נחשב התקרה בת ד' טפחים, ואמרינן אח"כ פי תקרה יורד וסותם, ועי"ש ברש"י. והרי דאמרינן שתי הל"מ אע"פ שאי אפשר לחדא בלי השניה, וכדאמרינן הכא. ^{שוב} ראיתי בחי' הריטב"א לעיל (ח: ד"ה בעינא קורה) שכתב כהדיא, דאמרינן לכוד וחבוט ביחד עי"ש.</p>
---	--